

Hanyi Zhang: Výklad české deklinace v českých a čínských učebnicích češtiny pro začátečníky

Ústav bohemistických studií FF UK

Posudek vedoucí bakalářské práce

Bakalářská práce se zaměřuje na způsob výkladu deklinace v šesti učebnicích češtiny pro cizince z hlediska čínských studentů-začátečníků (na úrovních A1 a A2). Tohoto cíle se snaží dosáhnout srovnáním výkladů deklinace v jednotlivých učebnicích s výsledky dotazníku zaměřeného na způsob a obtížnost osvojování deklinačních paradigmat čínskými mluvčími.

1. Koncepce práce

V úvodu práce je formulována výzkumná otázka a cíle práce. Struktura práce je promyšlená jen zčásti. Členění do kapitol je logické, jednotlivé podkapitoly a oddíly však již tolik přehledné a zdůvodněné nejsou a řazení informací v některých případech postrádá přirozenou posloupnost. Například referenční popisy češtiny jsou zmíněny v úvodu podkapitoly 1.2 dříve než samotný referenční rámec, který je představen až v oddíle 1.2.2. Navíc nejsou tyto dva typy dokumentů od sebe jednoznačně odlišovány a dvakrát jsou chybně zaměněny (s. 4, 37). Pojednání o pádu je jako oddíl 2.3.1 podřazeno podkapitole *Deklinační typy v češtině* a jeho nečíslovanou součástí je pak pasáž *Prezentace pádů*, která je vysoce relevantní z hlediska tématu práce, v obsahu práce se však jako nečíslovaná neobjeví. Podobně nelogické je zařazení gramatických kategorií pádu, čísla a rodu do podkapitoly 2.4 nazvané *Charakteristika jednotlivých pádů*.

Teoretická část práce ve značné míře obsahuje nadbytečné pasáže obsahující informace, které jsou pro dosažení cíle BP nerelevantní a v praktické části se s nimi dále nepracuje (např. druhy číslovek a zájmen, významové skupiny adjektiv, singularia a pluralia tantum). Jiné pasáže sice relevantní jsou, ale jsou příliš obsáhlé na to, že praktická část na ně nijak nenavazuje (charakteristika pádů – jejich funkce a význam; frekvence pádů), případně jsou uvedeny bez jakékoli vazby na praktickou část (deklinační typy v češtině, tvarová synonymie). V porovnání s podrobným výkladem v teoretické části zůstává praktická část ve značně obecné rovině. Např. formulace „strana objasňuje používání akuzativu“ (s. 18) nespecifikuje, o jaké významy a funkce, jimiž se podrobně zabývala 2. kapitola, se jedná.

Ve třetí kapitole věnované popisu jednotlivých učebnic autorka usiluje o zdůraznění charakteristických rysů učebnic (délka gramatického výkladu, způsob prezentace paradigmat, řazení pádů, množství cvičení, užití jazyky, způsob pojednání životných a neživotných maskulin). Tato část přináší zajímavé zjištění, že autoři čínských učebnic češtiny začínají výklad české deklinace nominativem plurálu, který je podle dotazníku čínskými studenty chápán jako jeden z jednodušších pádů na osvojení. To však zcela neplatí pro maskulina životná, která jsou naopak chápána jako nejobtížnější ze všech rodů, takže nelze jednoduše tvrdit, že „jsou to pády na pochopení snadné pro začátečníky“ (s. 48).

V kapitolách 5 a 6 práce dosahuje stanoveného cíle, neboť v závěru na základě srovnání jednotlivých učebnic a výsledků dotazníku dospívá ke zhodnocení učebnic z hlediska jejich vhodnosti pro čínské studenty.

Hodnocení: C

2. Metodologie a zpracování dat

Práce je založena na srovnání šesti učebnic češtiny od různých autorů a výsledků anonymního on-line dotazníku týkajícího se osvojování české deklinace, který byl předložen čínským studentům. Dotazník je připojen jako příloha diplomové práce. V úvodu kapitoly, která shrnuje data zjištěná na základě tohoto dotazníku, však chybí informace o tom, jakým způsobem byl dotazník vytvořen, kolik a jakých otázek obsahoval a jakým způsobem byly odpovědi získány.

Dotazník obsahuje položky relevantní z hlediska tématu diplomové práce a získaná data jsou prezentována přehledně a dostatečně podrobně. Výsledky dotazníkového šetření mezi čínskými studenty přináší několik zajímavých poznatků, např. že většina čínských studentů preferuje vertikální prezentaci deklinačních paradigmat, a to všech slovních druhů dohromady. Dalším překvapivým zjištěním je, že *Učebnice moderní češtiny* od I. Lutterera získala v hodnocení míry využitelnosti 25%, shodně s *Češtinou pro začátečníky* od Li Mei, přestože se jedná o učebnici hodnocenou jako zastaralou.

K nedostatkům této části patří, že prezentace výsledků dotazníků na stranách 42 a 44 zahrnuje chybnou interpretaci dat, a na straně 46 se mísí hodnocení studentů s vlastním hodnocením autorky.
Hodnocení: **B**

3. Práce s odbornou literaturou

Kapitola 2 věnovaná přehledu odborné literatury je kompilací obecně známých gramatických charakteristik češtiny v podobě parafrází a zejména neopodstatněně dlouhých citací z gramatických příruček, bez jakéhokoli autorského komentáře, hodnocení a zapojení do kontextu práce. Totéž platí pro pasáže, které jsou z hlediska vlastního výzkumu relevantnější, zejména části věnované prezentaci a frekvenci pádů.

Hodnocení: **D**

4. Formální úroveň práce

Práce má přiměřený rozsah a obsahuje všechny náležitosti jako abstrakty, obsah, seznam literatury, seznam obrázků, grafů a tabulek a přílohu. Autorka až na výjimky používá vhodný citační aparát a typografické zpracování práce je uspokojivé.

Celkově je však text BP na velmi nízké jazykové a stylizační úrovni. Práci charakterizuje formulační neobratnost a vysoká frekvence chyb v oblasti lexika, gramatiky a pravopisu. Jsou porušovány zásady aktuálního členění, velké množství kolokací a formulací je nepřírodných až nesrozumitelných. Text je jazykově jednoduchý, vykazuje vysokou míru opakování lexikálních i gramatických prostředků a neodpovídá normě odborného stylu, a to nejvýrazněji v závěrečné kapitole („jinak jí považujeme za skvělou učebnici“ – s. 50; „litujeme pouze toho, že“ – s. 50; „vřele doporučujeme studentům“ – s. 51, „podle nás nejsou zrovna vhodné pro samouky“ – s. 51, atd.).

K dalším formálním nedostatkům patří to, že stránky a seznam grafů jsou chybně číslovány, na tabulky není z textu vždy správně odkazováno a seznam použité literatury není seřazen abecedně.

Hodnocení: **D**

5. Celkové hodnocení

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že práce z důvodu velmi nízké jazykové, formální a odborné úrovně nesplňuje požadavky kladené na bakalářské práce, proto ji nedoporučuji k obhajobě a navrhuji známku **neprospěla**.

V Praze 30. 8. 2022

Mgr. Andrea Hudousková, Ph.D.
ÚBS FF UK